

На життєвих перехрестях Просто Марія

У далекі довоєнні роки було в сільській родині Бутків три доньки. Старшу звали Мариною, середню – Марією, а молодшу – Федосею. Земля та чимале господарство потребували рук, а тому сестри разом з батьками працювали від зорі до зорі.

Дівчата підросли, кожна мріяла про свою щасливу долю. І ось уже до старшої Марини посватався чорнявий Сергій з іншого кінця села. Вийшла Марина за нього заміж, стала жити в його сім'ї. Родились діти Михайло, Іван, Ліза, Фрося.

Середня Марія була вродливою, але часто хворіла. Закінчила один клас церковно-парафіяльної школи. Через хворобу не працювала в колгоспі. І не знала ні жіночого, ні материнського щастя.

Згодом і до Федосі посватався Омелько та й залишився жити в приймах. Одне за одним народились у них діти: Олексій, Василь,

Михайло, Тетяна, Ніна. Марія стала зайвою в цій родині. І прийшла Омелькові в голову думка, що треба її виселити. Але куди? Збудував він для неї малесеньку хатку поряд і виділив пів сотки землі. Марія раділа своєму куточку. Мала свою піч, пекла, варила. На покуті висіло чимало ікон (бо була віруючою), замість ліжка – піл, над ним – жердочка, на якій висів одяг. Стіл і невелика лава. Що ще було треба?

Городину не садила, на виділеному клаптику сіяла квіти. Згодом квіти стали її "бізнесом", тільки не живі, а штучні. Розуміючись на прекрасному, спостережлива Марія навчилася робити їх з паперу. Якщо не вистачало якихось кольорів, фарбувала його. Використовувала фольгу, парафін, тканину, засушені рослини. Старші Федосині діти допомагали їй папером, мідним дротом. Марія робила віночки і букети на весілля, до поминальних днів. Люди розраховувались продуктами: салом, картоплею, боршом. Якої було радості, коли з'явився кольоровий жатий папір. Скільки дитячих віночків вийшло з її рук! Але цей папір довго був де-

фіцитом, як і багато чого в радянський час. Незважаючи на нелегку долю, Марія залишалась доброю, щирою, привітною. Радо зустрічала гостей на порозі своєї маленької хатинки. Особливо любила племінників, дітей своїх сестер, пригощала їх пирогами чи коржиками.

Старша сестра Марина, не дочекавшись з війни двох своїх синів, поховала чоловіка і переїхала до своєї дочки. Вона була неграмотною, а тому листувалась з Марією її дочка Фросина.

Одне за одним в інші світи відійшли батьки трьох сестер і Омелько з Федосею, роз'їхались і їхні діти. Стала рідна хата Марії пустою. Лише в поважному віці перейшла вона туди жити.

Марія... Всі її називали лише так. І дорослі, і діти. Її віночки, букети, гільця були на весіллях її племінників, згодом – їхніх дітей. Її теж щиро любили, допомагали, чим могли.

Марія прожила довге життя і одного зимового вечора на 92-му році покинула білий світ. Світла їй пам'ять.

Катерина ТИТАРЕНКО, смт Диканька.

Безпека життя

Будьмо обережними під час святкування Івана Купала

Традиційно у ніч з 6 на 7 липня відзначають народне свято Івана Купала. Особливу роль під час святкування відведено воді – багато гулянь проходять поблизу водних об'єктів, люди купаються у відкритих водоймах, дівчата пускають вінки тощо. А це, звісно, несе й небезпеку. Адже недотримання елементарних правил безпеки, особливо купання в стані алкогольного сп'яніння, – основна причина трагедій на воді.

Часто причиною загибелі у воді є перевтомлення, перегрівання, переохолодження та інше. Купання дітей ні в якому разі не повинно проходити без нагляду старших, які добре вміють плавати. Порушення правил безпеки залишається головною причиною загибелі людей на воді. Втім, називаючи й іншу причину: спочатку самовпевненість, а потім страх.

Тому звертаємось до всіх відпочивальників на водних об'єктах. Щоб уникнути трагедій на воді, зробити відпочинок біля води дійсно приємним, радимо суворо дотримуватися життєво важливих правил безпечної поведінки на воді, не купатися в місцях, де встановлені попереджувальні знаки "Купання заборонено". Запам'ятайте, відпочинок на воді допускається тільки у спеціально відведених та обладнаних для цього місцях.

При дотриманні цих простих, але важливих правил відпочинок принесе лише радість. Будьте пильними, проявляйте увагу, дбайте про природу та життя і здоров'я своє, рідних та близьких вам людей!

Борис Білоцерковський, головний спеціаліст відділу містобудування, архітектури та житлово-комунального господарства райдержадміністрації.

Добрі сусіди – щасливі і ми

Літо несе в пелені не тільки ягоди та овочі, а й клопотів повні кишені. Тягнуть нескінченною вервечкою роботи на городі та косовиця, паралельно господарство потребує працюючих рук.

Про людей села хочеться писати і видавати цілі томи, та

поки що пишемо децицію про славних трударів. А в Ландарях не пройде повз двориче Василя і Валентини Говтвяниць, щоб не мовити добрі слова про їхню сім'ю. Несуть нелегку ношу сьогодення, але дружно, злагоджено, як один механізм. Гарний закуток у дворі палахкотить

трояндами, ніби один великий гарний букет, вони захищені і протистоять негодам. Те квіткове диво створене нашими сусідами разом з донькою Іриною та онукою Маринкою. Вони випромінюють повагу до людей, щирість душі і щедру світлолюбність. Біля них хочеться про-

сто бути, щоб відчути себе щасливими.

Подружжя на заслуженому відпочинку, але позначка "пенсіонер" їх не старить, вони підкорили наш серця своїми безкорисливостю, вмінням допомогти іншим.

Валентин та Галина ШТИЛІ, Анна ПЛЮЙКО, Ольга КРАВЧУК, Леся ДІДУС, Наталія ТУКАЙЛО, Зоя МАРТЕМ'ЯНОВА, с. Ландарі.

Пальчикові ігри актуальні і сьогодні

Шановні батьки! Ми з вами знову зустрічаємося! Продовжимо нашу розмову про головні напрямки роботи батьків з власною дитиною. Ми вважаємо, що дошкільний вік є дуже важливим, і від того, яку увагу приділяють батьки власній дитині, дуже часто залежить її подальша доля. Думаємо, що вам як батькам буде цікавою інформація, яка стосується маленьких дітей і яку ми пропонуємо нижче.

Дослідження з раннього навчання дітей були проведені в 60-х роках в Гарвардському університеті в США. Вчені Б.Уайт, Дж.Брунер та інші розробили спеціальну методику, що дозволяє кількісно оцінювати рівень інтелекту та соціалізації. Вони почали з шестирічних дітей і виявили дуже великі відмінності в розвитку між ними. Аналіз показав, що ці відмінності визначаються умовами сім'ї, якістю материнського виховання. Все залежить від того, скільки часу витрачає мати і які у неї вміння. Уміння – це доза інформації та форма її подання. Після цього було взято під нагляд кілька сотень дво-трирічних дітей, ретельно визначені їхні сімейні умови. Через 3-4 роки були отримані такі результати: всі діти, яких рано і правильно вчили, стали відмінниками, а в іншій групі на відмінно встигали тільки 10%. Можна зробити такі короткі висновки з цих робіт. Основні інтелектуальні заклади закладаються в перші роки. До чотирьох років є вже половина інтелекту 17-річного, до шести років – 2/3. Темпи подальшого зростання інтелекту визначаються його вихідним рівнем перед школою. Якщо він низький, зусилля вчителів будуть недостатньо ефективні. Враження, що школа не додає деяку суму інформації до дошкільного рівня, а примножує його на певний коефіцієнт. Саме тому з віком різниця в інтелекті збільшується.

У попередній статті ми з вами, шановні батьки, з'ясували, що з дитиною треба працювати, ознайомлювати її з різними діями. Запропонували вам матеріал, з яким, ми вважаємо, буде цікаво працювати і вам, і вашій дитині.

Ми б хотіли продовжити нашу розмову і знов звернутися до такого потрібного для батьків матеріалу як розвиток дрібної моторики малюка. Нагадаємо про важливість проведення такої роботи. Дослідження сучасних вчених доводять, що розвиток дрібної моторики має значення в декількох аспектах: у зв'язку з розвитком пізнавальних здібностей; у зв'язку з розвитком мови; у зв'язку з розвитком власних рухів рук для здійснення предметних і операційних дій, у тому числі письма. Проведені дослідження і спостереження показали, що ступінь розвитку рухів пальців збігається зі ступенем розвитку мови у дітей. Для визначення рівня розвитку мовлення з дитими перших років життя провели такий експеримент: просили дитину показати один пальчик, два, три ("зроби ось так" – показували, як треба робити). Діти, яким вдається повторити ізольовані рухи пальцями, добре говорять. І навпаки, у дітей, які погано говорять, пальці або напружені і згинаються тільки всі разом, або, навпаки – мляві, ватяні і не роблять окремих рухів. Таким чином, поки рухи пальців не стануть вільними, домогтися розвитку мови у дітей не вдається.

Щоб подолати ці негаразди, на думку дослідників, можна звернутися до пальчикових ігор. Пропонуємо такі вправи:

Сорока

**Сорока, сорока, сорока-білобока
Кашку варила, діток годувала.**
(вказівним пальцем правої руки водять по долоньці лівої)

**Цьому дала, цьому дала,
Цьому дала, цьому дала.**

(по черзі загинають пальці, починаючи з великого)

**Цьому не дала: ти води не носив,
Дрова не рубав, каші не варив –
Нічого тобі немає!**

(мізинець НЕ загинається).

Ми ділили апельсин

Попередній масаж кистей, прийом масажу – погладження, 2-3 повтори, прийом масажу – розтирання – 2-3 повтори для кожного пальця. Потім розгинати по одному пальцю, які стиснуті в кулак, від мізинця:

Ми ділили апельсин.

**Нас багато – він один.
Першу скибку – їжакові,
Другу – звісно, борсуків,
Третю дам я каченяті,
А наступну – кошеняті.
П'яту візьме білка,
Вовку ж – лише шкірка.
Вовчик злий. Біжить сюди!
Розбігайся хто куди!**

"Нумо, пальці, за роботу!" – розгинати по одному пальцю з кулака за допомогою пальців іншої руки.

Попередній масаж кистей, прийом масажу – погладження, 2-3 повтори, прийом масажу – розтирання – 2-3 повтори для кожного пальця.

**Нумо, пальці, за роботу!
Працювати всім охота.
Великий піде дрова рубати,
Вказівний піч топити,
Середній – воду тягати,
Безіменний – хліб випікати,
А мізинець – співати-танцювати
Та інших розважати.**

"Пальчик-пальчик, де ти був?" – згинати по одному пальцю.

**Пальчик-пальчик,
Де ти був?
Я з цим братом
В ліс ходив,
А з цим братом
Борщ варив,
З цим я кашки
Скуштував,
А з найблищим
Заспівав.**

вони допомагають в навчанні, допомагають розвинути почуття ритму, уяву.

Пропонуємо деякі цікаві ігри на пальцях:

Пиріжки

**Я купила масло,
Цукор, борошенце,
Півкіло родзинок
І сиру відерце.
Пиріжки печу, печу,
Усіх друзів в гості жду.**

1. По черзі загинаємо пальці при перерахуванні продуктів, починаючи з мізинця.
2. Імітація ліплення пиріжків (долоні напівзігнуті).
3. Руки долонями розкритими вперед, що імітують клікання гостей.

Дятел

**Рано вранці, на зорі
Стука дятел**

**по корі:
"Перепрошую,
тук-тук:**

**Де тут
найсмачніший
жук?"**

1. 6-7 разів поспіль постукає кулачком правої руки по розкритій долоні лівої.
2. Навпаки, постукає кулачком лівої руки по розкритій долоні правої.
3. З'єднати всі пальці правої руки, зображуючи дзьоб дятла і злегка ударити по долоні лівої руки, пальці якої розвести в сторони, зображуючи дерево.
4. Пальцями лівої руки, які зображують дзьоб, постукає по долоні правої руки.

Капустка

**Ми капустку шаткуємо-шаткуємо,
Ми капустку солимо-солимо,
Ми капустку тремо-тремо,
Ми капустку жмемо-жмемо.**

1. Прямими долонями, пальці зафіксовані, імітуємо рухи ножа, вгору, вниз – руки повторюються, вони ритмічні.
2. Почергове погладження подушечок пальців, пальці зібрані в пучку – імітація соління;
3. Потирання кулачка по кулачку – руху вертикальні, вгору – вниз.
4. Енергійно стискаємо пальці в кулак, стискаємо і розжимаємо – руху ритмічні, одночасні.

Батьки, зверніть увагу, що прості рухи рук допомагають прибрати напругу не тільки з самих рук, але і з губ, знімають розумову втому. Постійне тренування рухів пальців рук підвищує увагу, розвиває пам'ять, слух і зір.

Ритм і рима в пальчикових іграх викликають інтерес дитини, легко запам'ятовуються, надовго залишаючись в пам'яті. Крім розвитку дрібної моторики, це ще і радість від спілкування з близькими людьми. Коли мама для пальчикової гри бере малюка на руки, садить на коліна, обіймає, коли вона торкається його долоньки, дитина отримує масу необхідних для її емоційного та інтелектуального розвитку вражень.

Ольга ГРИШКО,

**доцент кафедри дошкільної освіти
Полтавського національного педагогічного
університету імені В.Г.Короленка,
Лієса КЛЕВАКА, доцент кафедри
психології та педагогіки Національного
університету імені Юрія Кондратюка,
Віта ЧЕРНЯНСЬКА, педагог-організатор опорного
закладу "Диканський НВК імені М.В.Гоголя".**